

รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราชชื่อเรื่องบทความ

มพุทธ พูลสวัสดิ์*

วีระยุทธ ขาตะกาญจน์** สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช 2) เพื่อสร้างรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและ 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กำหนดขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดยมีประชากร นักเรียน จำนวน 1,352 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ตัวแทนคณะกรรมการนักเรียน ครูแนะแนว และครูผู้รับผิดชอบงานด้านการป้องกันยาเสพติด เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มกับบุคคลที่มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช และชุมชนรอบรั้วโรงเรียน จำนวน 13 คน ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยผู้วิจัยได้ประชุมกลุ่มแกนนำนักเรียนชั้นเรียน จำนวน 46 คน และตัวแทนผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 43 คน รวม 89 คน โดยใช้เทคนิค A-I-C แบ่งกลุ่มประชุมกลุ่มย่อย มีการระดมสมองคิด กิจกรรม แผนงานโครงการ และรูปแบบที่เหมาะสมจากแต่ละกลุ่ม สรุปและอภิปรายผลต่อที่ประชุมใหญ่ จำนวน 12 โครงการ เป็นรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยนำรูปแบบที่ได้จากการสร้างขึ้นในระยะที่ 2 และมีการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 5 จำนวน 1060 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลพื้นฐานก่อนการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (Pre-test) กับนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกัน การค้นหา การเฝ้าระวัง การบริหารจัดการ และกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมื่อเก็บข้อมูลก่อนการทดลองใช้รูปแบบแล้วจึงทำการทดลองใช้รูปแบบเป็นระยะเวลา 6 เดือน และหลังจากนั้นเก็บข้อมูลหลังการทดลอง (Post-test) เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่ามึนักเรียนมีปัญหาในด้านการสูบบุหรี่ การใช้กัญชา ยาบ้า และปัญหาการดื่มน้ำดื่มพีชกระท่อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านการเรียนมีผู้สูบบุหรี่รายใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลการสร้างรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จากการระดมสมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและ

*นิสิตปริญญาโท การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

***อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

แก้ไขปัญหายาเสพติด ได้โครงการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจำนวน 12 โครงการ ได้แก่ เข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม, การเยี่ยมบ้านนักเรียน, การประชุมเครือข่ายผู้ปกครองและผู้ปกครองชั้นเรียน, ส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติดและโรคเอดส์, การแข่งขันทักษะทางวิชาการวันมัธยมศึกษา, กิจกรรมทางวิชาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้, ลูกเสือต้านยาเสพติด, การแข่งขันศิลปะ ดนตรี และกีฬา, การแข่งขันกีฬา กรีฑา นักเรียน นักศึกษาและประชาชนประจำปี, มาร์ชชิงความดีสากลพื้นฐาน 5 ประการ, การแข่งกีฬาฟุตบอลต้านยาเสพติด และค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผลการทดลองใช้รูปแบบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 5 เปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนก่อนทดลองใช้ค่าเฉลี่ย 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.40 และความพึงพอใจหลังการทดลองใช้ ค่าเฉลี่ย 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .79 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือผลการดำเนินงานทั้ง 12 โครงการในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ด้านการป้องกัน การค้นหา การเฝ้าระวัง การบริหารจัดการ และกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ ทำให้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง และนักเรียนมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดจากแนวความคิดของนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนรอบรั้วโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้เป็นผลสำเร็จ

คำสำคัญ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม, รูปแบบการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด

Abstract

The objectives of research were 1) To analyze the present situation and problems related to drug epidemic in Muang Nakhon Sithammarat school Nakhon Si thammarat Province. 2) To design a model of the protection and solution for the drug problems and 3) To try out and evaluate the model. The research methodology 3 steps. Step 1 was to analyze the present situation and problems related to drug epidemic. The population was 1,352 students and the target group 4 persons from Principal, Chair man students committee, Guidance teacher and teacher responsibility drug problem related in Muang Nakhon Si Thammarat school. The research instruments were a interviews, questionnaire in focus groups discussion from common leader and participate whose responsibility drug problem related around near area Muang Nakhon Si Thammarat school 13 persons. Step 2 was to design activities, projects, based on the ideas from brain storming discussion of researcher, students classroom committee and parents's network 89 persons. The A-I-C technique the study by organizing a creative participatory meeting were 12 projects. Step 3 was to try the model out on students class matayomsuksa 1 – 5 total 1,060 persons for 6 months and evaluate 5 factors : protection, search, surveillance, management and strategic 4 need to do and 2 not need to do .The data were collected before and after to try- out the model. A repeated measures mean, standard deviation there was any significant difference between the scores.

The research findings indicated that problems in Muang Nakhon Si Thammarat school regarding the analysis of the present situation and drug problems were : the problems of smoking, drug takers marijuana, Kratom, amphetamine from students behaviors, environments in

school friends participated and parents. The 12 projects model of the protection and solution for the drug problems consisted ethics & moral camps projects, develop life skill protection and solution for HIV and drug problem, art music and sports 2559 competition, home visit, parent network meeting, goodness marching contest, sports school province competition, boy scout anti drugs, futsal anti drug competition, academic fair secondary school competition, activities academic 8 learning areas, and change behaviors camps projects.

In regard to the model evaluation, the research findings indicated that effects of the developed model after and before try – out the model were significantly different at the .05 level. The finding indicated 12 projects decrease drug problems while the students were satisfied with the model of the protection and solution for the drug problems in Muang Nakhon Si Thammarat school.

Keywords: Participatory action research A model of the Protection Solution Drug Problems

บทนำ

กระแสพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ “...เรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากขอความร่วมมืออย่างจริงจังจากรัฐบาลและคนไทยทั้งชาติ นั่นคือ การแก้ปัญหายาเสพติดที่บ่อนทำลายสังคมไทยมาหลายสิบปีและนับวันแต่จะรุนแรงขึ้นสมัยก่อนชาวไทยภูเขาเคยปลูกฝิ่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอุดหนุนช่วยเหลือต่างน้ำ ตั้งโครงการหลวงขึ้นมาแก้ไขชวนชาวไทยภูเขาให้หันมาปลูกพืชเมืองหนาวแทน จนขณะนี้ พวกเขาเลิกปลูกฝิ่นไปแล้วพืชเมืองหนาวทำรายได้ดีกว่ามาก ข้าพเจ้าก็คิดว่าเขาจะพอใจเรื่องยาเสพติดไปได้ ที่ไหนได้ กลับมีผู้ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติดและยังมีผู้ลักลอบผลิตอีกด้วย โดยเฉพาะชนิดที่แพร่ได้เร็วยิ่งกว่าเชื้อโรค คือ ยาบ้า เพราะสารตั้งต้นในการผลิตยาบ้าหาได้ง่าย ผลก็คือ คนไทยตกเป็นทาสยาบ้าแล้ว ล้าน ๆ คนข้าพเจ้าไม่สบายใจเลยที่มีข่าวว่า ยาบ้ามีขายทุกตรอกซอกซอย แม้กระทั่งในโรงเรียน หรือ ในวัด ผู้ผลิตยาเสพติดและผู้ขายกำลังทำตนเป็นฆาตกรฆ่าลูกหลานไทยอย่างเลือดเย็น น่ากลัวเหลือเกินเมื่อ พ.ศ.2546 ข้าพเจ้าได้เคยมอบเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหายาเสพติด ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้นำเงินนี้ไปสมทบกับงบประมาณของสำนักงาน จัดตั้งเป็นกองทุนต่อต้านยาเสพติดขึ้น โดยขอใช้ชื่อว่า กองทุนแม่ของแผ่นดิน มอบให้หมู่บ้านที่เข้าร่วมการแก้ปัญหายาเสพติดในปี พ.ศ.2547 จำนวน 672 หมู่บ้าน ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า รัฐบาลจะสานต่อโครงการนี้ อนึ่งถ้าสังคมไทยปล่อยให้รัฐบาลทำงานฝ่ายเดียวคงไม่สำเร็จ คนไทยทุกคนต้องผนึกกำลังมาช่วยกัน โดยเริ่มจากคนในครอบครัวก่อน ต่อจากนั้นคือ คนในสังคมทั้งหมดต้องช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้แก่กันและกัน ควรต่อต้านและประณามผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติด รวมทั้งแจ้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ห้ามปล่อยให้ลูกหลาน ติดยา โดยไม่พาไปรักษา ท่านต้องใช้เวลา และกำลังใจในการฟื้นฟูลูกหลานที่ติดยา เพื่อให้เขากลับคืนมาเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคม และเป็นกำลังของครอบครัวต่อไป...”

พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม 2554

ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2554

กระแสพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เรื่องปัญหายาเสพติดยังเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทย ที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและภาวะเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง นอกจากเป็นปัญหาระดับประเทศแล้วยังส่งผลกระทบต่อประชากรในทุกส่วนต่าง ๆ ของโลกด้วย ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต่างก็ให้ความสำคัญไปตามสถานการณ์ เช่น ปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทันสมัย ทุกพื้นที่ของชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษามีพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อเยาวชนไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2554 ค,40) ยาเสพติดสามารถผลิตโดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ผลิตขึ้นในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ใช้สารผสมที่ออกฤทธิ์รุนแรงยิ่งขึ้นกว่าเดิมหลายเท่า มีการนำเทคโนโลยีในการสื่อสารช่วยในการผลิต การขายเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้เยาวชนใช้สารเสพติดมากขึ้น อันนำมาสู่ความสูญเสียแก่ประเทศชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากยาเสพติดเป็นสิ่งที่ให้โทษแก่ผู้เสพทั้งร่างกายและจิตใจ การปราบปรามต้องสูญเสียเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ที่สำคัญที่สุดคือการสูญเสียเยาวชนในวัยเรียนที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต หากเยาวชนเหล่านี้ตกอยู่ในสภาพที่เสื่อมถอยย่อมเป็นการสูญเสียที่ร้ายแรงของประเทศชาติ (รัชณี ณ ระนอง, 2545, 12) จากข้อมูลของสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (สำนักงาน ปปส., 2552, 18) พบว่าอายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดมีความแตกต่างกันตามชนิดของยาเสพติดส่วนใหญ่เริ่มใช้ยาเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 13 – 19 ปี มีแนวโน้มว่ากลุ่มอายุที่ใช้สารเสพติดมีอายุลดลง และแพร่กระจายในกลุ่มนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามากขึ้น และสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สิ่งที่น่าเป็นห่วงและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเมื่อมีการสำรวจพบว่ามีเยาวชน ชาย หญิง อายุต่ำสุด คือ 6 ขวบ เริ่มสูบบุหรี่ จากเยาวชนไทย อายุ 15 ขึ้นไปสูบบุหรี่ จำนวน 11.4 ล้านคน กลุ่มไม่เรียนหนังสือสูบบุหรี่ จำนวน 644,373 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 6,129,023 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2,064,362 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,572,125 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 ระดับอุดมศึกษา จำนวน 921,668 คิดเป็นร้อยละ 27.7 ซึ่งการใช้บุหรี่ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวเป็นพื้นฐานนำไปสู่การใช้ยาเสพติดชนิดรุนแรงอื่น ๆ ต่อไป (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557, 2)

จากสถานการณ์ของปัญหายาเสพติดดังกล่าวที่มีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ยาบ้ามีส่วนผสมที่แปลกใหม่เพิ่มความเข้มข้นของการออกฤทธิ์, ยาไอซ์, น้ำต้มพืชกระท่อม, ยาเม็ดอัลฟา โซแรม, ยาเสียวสาว ทั้งนี้ยังมีแนวคิดที่จะถอดยาเสพติดอันตรายออกจากบัญชีสารเสพติดเพื่อใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ Harm Reduction ซึ่งอาจจะเอื้อโอกาสให้มีผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่มากยิ่งขึ้น (Patt Denning, Jeannie Little, & Adina Glickman, 2011, 19) แต่ที่สำคัญคือกลุ่มผู้เสพยาเสพติดอยู่ในกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือนักเรียนในระดับประถมศึกษา ทำให้มองเห็นปัญหาอันใหญ่หลวง เพราะช่วงระดับการศึกษาดังกล่าว เป็นช่วงของวัยรุ่นที่กำลังเรียนรู้ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เพื่อเตรียมตัวสู่การเป็นผู้ใหญ่ เป็นกำลังสำคัญของครอบครัวสังคมและประเทศชาติในอนาคต ลักษณะการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนไม่ใช่ใช้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนหนังสือ แต่เป็นการรวมกลุ่มในทางที่ผิด นำไปสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาท การมั่วสุมทางเพศ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความล้มเหลวทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2548)

การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่รัฐบาลกำหนดการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประธานคณะกรรมการศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สถานศึกษาทุกแห่ง (ภาคใต้ประชุมวันที่ 17 พฤษภาคม 2556 ณ โรงเรียน

สตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต สถานศึกษาทุกโรงต้องดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ในส่วนของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง ที่มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 99 โรงเรียน และมีนักเรียนทั้งหมด 79,880 คน ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 219 คน (งานสารสนเทศข้อมูลการใช้สารเสพติด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12,2558) โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2559 มีนักเรียนทั้ง 1,352 คน และในจำนวนดังกล่าวนี้มีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านการสูบบุหรี่ จำนวน 55 คน และเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดน้ำต้มพืชกระท่อม จำนวน 3 คน จากจำนวนนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงหาแนวทางที่เป็นรูปแบบในการดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการทดลองใช้ตามขั้นตอนเพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการแก้ปัญหายาเสพติดเพื่อให้เกิดผลดีแก่เยาวชนในสถานศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช
2. เพื่อสร้างรูปแบบการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถค้นพบรูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดนำไปสู่การใช้และปฏิบัติในสถานศึกษาในโอกาสต่อไป ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับขั้นตอนโดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาเอกสารต่าง ๆ ข้อมูลสารสนเทศด้านการป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้สารเสพติดสำหรับเยาวชน อันได้แก่

- 1) ชนิดของสารเสพติดที่พบในสถานศึกษา แนวทางการใช้และแหล่งมั่วสุ่มที่สำคัญในชุมชนรอบรั้วโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช
- 2) คัดกรองนักเรียน กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มเสพ จัดทำระบบฐานข้อมูล เพื่อเป็นประโยชน์ในการควบคุม กำกับติดตามแก้ไขพฤติกรรมแบบบูรณาการยึดหลักการมีส่วนร่วม
- 3) สังเคราะห์สาระสำคัญจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 1.2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ตัวแทนคณะ

กรรมการนักเรียน ใช้แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 1 ครูผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ครูแนะแนว ใช้แบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นจากแต่ละบุคคลนำมาสังเคราะห์เนื้อหาสาระเพื่อเป็นแนวทางในการหารูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ตัวแทนคณะกรรมการนักเรียน ครูผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และครูแนะแนว
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 4 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการติดต่อประสานงานตามระบบของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และรับผิดชอบงานด้านการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด พร้อมบันทึกการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร หนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดย การสังเคราะห์สาระสำคัญ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใน

ขั้นตอนที่ 1.1 และการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชใน

ขั้นตอนที่ 1.2 จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ได้ข้อมูลการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้ออกมาสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้คำถามข้อที่ 3 และข้อที่ 4 จำนวน 8 ย่อย กับรองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองเครือข่าย ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตัวแทนศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดนครศรีธรรมราชและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดูแลด้านยาเสพติดจังหวัดนครศรีธรรมราช

2) นำข้อมูล แนวทาง รูปแบบจากการสนทนากลุ่ม นำไปใช้ประกอบในการประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้เทคนิค AIC กับตัวแทนนักเรียนชั้นเรียน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายชั้นเรียน ตัวแทนชุมชนหารูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดยใช้คำถามข้อที่ 3 และข้อที่ 4 จำนวน 8 ย่อย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการทำ Focus Group ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองเครือข่าย ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศูนย์อำนวยความสะดวกและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดนครศรีธรรมราช เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดูแลด้านยาเสพติดจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 13 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้เทคนิค AIC (Appreciation – Influence – Control) ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนชั้นเรียน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายชั้นเรียน ตัวแทนชุมชน จำนวน 89 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยคำถามการสนทนากลุ่มกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้คำถาม ตอนที่ 3 ข้อที่ 3 มี 3 ข้อย่อย และข้อที่ 4 มี 5 ข้อย่อย และการประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิค AIC ใช้คำถาม ตอนที่ 3 ข้อที่ 3 มี 3 ข้อย่อย และข้อที่ 4 มี 5 ข้อย่อย การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการติดต่อประสานงานตามระบบของบัณฑิตวิทยาลัย ราชภัฏนครศรีธรรมราช จัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group) วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 16.00 น. ณ ห้องประชุมร้านอาหารครัวปลาตุ๊ก พร้อมบันทึกและสรุปผลการสนทนากลุ่ม ร่างรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโมเดล นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มใช้ในการประชุมกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิค AIC ใช้คำถามข้อที่ 3 และข้อที่ 4 จำนวน 8 ข้อย่อย จัดประชุมกลุ่มย่อยระดมพลังสมองจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชแต่ละกลุ่มนำเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มใหญ่คัดเลือกและเขียนแผนงาน กิจกรรม โครงการที่เหมาะสม ในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโมเดล

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. นำรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโมเดลที่ประกอบด้วยกิจกรรม และโครงการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปทดลองใช้ 1 ภาคเรียน ตั้งแต่ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2559 – วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2559

2. ก่อนทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโมเดล ทำแบบทดสอบก่อนใช้ (Pre –test)

3. หลังการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโมเดล 1 ภาคเรียนทำแบบทดสอบหลังการทดลองใช้ (Post –test) ประเมินผลความพึงพอใจหลังการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโมเดล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโรงเรียน เมืองนครศรีธรรมราชโมเดลในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ดังนี้

1. แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อตรวจสอบความพึงพอใจต่อการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโมเดล จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้นเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช 5 ด้าน 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการค้นหา 3) ด้านการเฝ้าระวัง 4) ด้านการบริหารจัดการ และ 5) ด้านกลยุทธ์ 4 ข้อ 2 ไม่ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ต (Likert, 1932,1-55) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 50 ข้อ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปและค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ใช้ในการวิเคราะห์หาความถี่ (f) และร้อยละ (%) ในตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 4 ท่าน สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันปัญหาการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนมีนักเรียนใช้สารเสพติดชนิดบุหรี่ ภัณฑุชา ยาบ้า และที่การดื่มเครื่องดื่มฟิชกระท่อม การไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติดดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อนักเรียนเองในด้านผลการเรียนที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้ยังมีพฤติกรรมอื่น ๆ ที่พบในนักเรียนกลุ่มนี้ เช่น การทะเลาะวิวาท การเกี่ยวข้องกับอบายมุข และท้ายที่สุดคือการออกกลางคันของนักเรียน นอกจากนี้การศึกษาสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน จากการระดม

สมองเพื่อหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนของชุมชนรอบรั้วโรงเรียนซึ่งนักเรียนต่างก็มาจากชุมชนรอบรั้วโรงเรียนทั้งสิ้น ซึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัญหาของนักเรียนที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาเบื้องต้นจากตัวของนักเรียนเองที่ขาดทักษะในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในการคบเพื่อน การอยากรู้ อยากลอง ขาดทักษะปฏิเสธที่เหมาะสมในการถูกเพื่อนชักชวน ทั้งนี้ปัญหาทางครอบครัวของนักเรียนเองก็มีความสำคัญที่สุด การให้ความอบอุ่นในครอบครัว สร้างความรัก ความผูกพันสามารถแก้ไขและลดปัญหาการใช้ยาเสพติดรายใหม่ได้

2. เพื่อสร้างรูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชข้อมูลสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ผู้วิจัยหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยยึดหลักการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมจากตัวแทนนักเรียนชั้นเรียน และตัวแทนผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 89 คน โดยการประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้เทคนิค AIC เพื่อเลือกกิจกรรม แผนงาน โครงการ จำนวน 12 โครงการ โดยแต่ละโครงการสนองนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการเฝ้าระวัง 3) ด้านการค้นหา 4) ด้านบริหารจัดการ และ 5) ด้านกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช แผนงานโครงการ จำนวน 12 โครงการได้มาจากการระดมความคิดเห็นจากตัวแทนนักเรียนชั้นเรียน และตัวแทนผู้ปกครองเครือข่าย เป็นรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโมเดล ผู้วิจัยได้ทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน ก่อนทดลองใช้รูปแบบได้ทดสอบก่อนการใช้รูปแบบ และหลังการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2,3,4 และ 5 จำนวน 1,060 คนโดยมีผลการเปรียบเทียบโดยรวมทุกตัวชี้วัดก่อนดำเนินการ ค่าเฉลี่ย 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 หลังดำเนินการ ค่าเฉลี่ย 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .79 ความพึงพอใจก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ธราเทพ โอชาโรส (2554) ศึกษาแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลคำบง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ เทศบาลตำบลคำบง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าในพื้นที่เทศบาลตำบลคำบง ทั้ง 15 ชุมชน มีปัญหาผู้ค้ายาเสพติด ผู้เสพยาเสพติด และเป็นทั้งผู้ค้าและเสพยาเสพติดทุกชุมชนส่วนผู้ผลิตไม่มีในพื้นที่ ผลการสร้างรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลคำบง อำเภอห้วยผึ้งจังหวัดกาฬสินธุ์ จากการระดมสมองของกลุ่มแกนนำชุมชนทั้ง 15 ชุมชน ได้โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจำนวนทั้งสิ้น 7 โครงการ ผลการประเมินรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เทศบาลตำบลคำบงอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำการทดลองใช้รูปแบบในพื้นที่ 8 ชุมชน โดยได้ทำการเปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผลการดำเนินงานทั้ง 7 โครงการ ในพื้นที่ 8 ชุมชน ทำให้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง ความพึงพอใจของประชาชนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ คະນອງ พิลูน (2555) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการป้องกันการใช้ยาเสพติดโดยประชาชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาบ้านฮองฮี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาเสพติดในชุมชนอยู่ในระดับน้อยมาก รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นรูปแบบที่มาจากทั้งภาครัฐและประชาชนผสมผสานกัน ส่วน ธนชน อินทจันทร์

(2555) ศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาคอีสานตอนล่าง พบว่า รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังกัดอาชีวศึกษาตอนล่างพบว่า ควรมีกิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมกลุ่มเพื่อน 2) กิจกรรมด้านสภาพแวดล้อม 3) กิจกรรมทางเลือก 4) กิจกรรมด้านการศึกษา 5) กิจกรรมด้านฝึกทักษะชีวิต และ 6) กิจกรรมด้านประชาสัมพันธ์ ยังสอดคล้องกับการวิจัยของโกศล อินทวงศ์ (2550) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 3 ในพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยได้รูปแบบที่มีชื่อว่า KINCO Reinforcement Model พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาระดับการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ดีขึ้น รูปแบบ KINCO Reinforcement Model นี้สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและปัญหาอื่น ๆ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนได้ และ Victor Garcia & Luara Gonzalez (2011) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสามารถในการป้องกันยาเสพติดโดยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาผู้อพยพย้ายถิ่นชาวเม็กซิกัน พบว่า ความสำเร็จจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด จากกรณีศึกษา แสดงให้เห็นจริงถึงความก้าวหน้าในความสำเร็จมาจากความร่วมมือช่วยเหลือจากชุมชนของผู้อพยพ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และข้อจำกัดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอนของการวิจัย

จากรายงานวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเป็นงานวิจัยที่มีคุณค่าอย่างยิ่งที่สามารถลดจำนวนผู้ใช้สารเสพติด และช่วยสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติดสำหรับเยาวชนวัยเรียนในสถานศึกษาซึ่งแต่ละสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักส่งเสริมกิจการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในสังกัดนำรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละบริบทของสถานศึกษา

1.2 กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานส่งเสริมกิจการศึกษาจัดทำคู่มือหรือรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ประสบผลสำเร็จของแต่ละสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่และใช้เป็นแบบอย่างในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและให้ความสำคัญในการกำกับติดตามมาตรการ 5 ด้าน 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการค้นหา 3) ด้านการเฝ้าระวัง 4) ด้านการบริหารจัดการ และ 5) ด้านกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ในแต่ละสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะระดับสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ ในการกำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา จัดทำแผนงาน โครงการ ที่เหมาะสมเพื่อเป็นรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามบริบทของสถานศึกษาโดยเป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” เป็นประชารัฐที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.2 สถานศึกษาถ้าจะนำรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการ

วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชไปใช้ ต้องศึกษาสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาซึ่งอาจจะแตกต่างกันโดยใช้การปฏิบัติตามขั้นตอน PDCA ของเอ็ดวาร์ด เดมมิ่ง (W. Edwards Deming) P : Plan วางแผน, D : DO ปฏิบัติตามแผน C : Check ตรวจสอบ / ประเมินผลและนำผลประเมินมาวิเคราะห์ A :Action ปรับปรุงดำเนินการให้เหมาะสมตามผลการประเมินจัดกิจกรรม โครงการที่เหมาะสมกับสถานศึกษา

2.3 ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่คณะทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สนับสนุน ส่งเสริมเพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการทดลองใช้รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นเวลามากกว่า 6 เดือน และมีการติดตามผลของความคงทนของการลดปริมาณการใช้ยาเสพติดของนักเรียนอย่างยั่งยืน สู่เป้าหมายของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ไทยแลนด์ 4.0

3.2 การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ในศตวรรษที่ 21

3.3 การวิจัยเรื่อง รูปแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.4 การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 นครศรีธรรมราช และพัทลุง

3.5 การวิจัยเรื่อง รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดภาคใต้ตอนบน นครศรีธรรมราช ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา และภูเก็ต

เอกสารอ้างอิง

โกศล อินทวงศ์. (2550). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน

สถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ดุสิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

คะนอง พิณ. (2555). การพัฒนารูปแบบการป้องกันยาเสพติดโดยประชาชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษา

บ้านสองฮี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ดุสิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชนชน อินทจันทร์. (2555). รูปแบบการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในเขตภาค

อีสานตอนล่าง. ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ธราเทพ โอชารส. (2554). รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

แบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลคาง อำเภอยางผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ดุสิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

รัชณี ณ ระนอง. (2545). สรุปรายงานการประชุมสัมมนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับประเทศ.

กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. (2558). งานส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน.

นครศรีธรรมราช : อักษรการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2548). **รายงานผลการสำรวจประเมินสถานการณ์ยาเสพติดในสถานศึกษา ครั้งที่ 1.** ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.), สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2552). **ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด.** ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). **ผลสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป.** ระบบออนไลน์. แหล่งที่มา. <http://www.youblisher.com>. (25 สิงหาคม 2558).

สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2544). **แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2554ค). **ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

Patt Denning, Jeannie Little,& Adina Glickman.(2011). **Over the Influence the Harm Reduction Guide for manage Drug and Alcohol.** Guilford Press New York.

Victor Gracia. & Lourra Gonzalez. (2011). **Participatory Research Challenge in drug abuse Studies Among Transnational Mexican Migrants.** Department of Anthropology, Indiana University of Pennsylvania, Indiana Pennsylvania USA.